

MINDER ANTIBIOTICUMGEBRUIK BIJ VLEESKIPPEN

In *Management&Techniek* 11 van 2013 kon je de uitgebreide eerste resultaten lezen van het project 'Reductie Antibioticumgebruik' (Red AB) in de Vlaamse varkenshouderij. Ook de vleeskippenhouders die deelnemen aan het project realiseerden een mooie reductie van 29% van het antibioticumgebruik, mét behoud van de productie-resultaten! – *Merel Postma, UGent*

De selectie voor resistentie tegen antibiotica bij bacteriën die wij als mens of dier bij ons dragen, krijgt wereldwijd zeer veel aandacht. Deze aandacht nam het laatste decennium sterk toe omdat men steeds meer van deze resistente bacteriën vindt. Bacteriën die resistent zijn tegen een bepaald antibioticum zullen niet meer afgeremd of gedood kunnen worden door gebruik van dat antibioticum en vaak ook door gebruik van andere antibiotica in geval van kruisresistentie (resistentie tegen een groep van antibiotica door eenzelfde resistentiemechanisme) of multiresistentie (resistentie tegen verschillende antibiotica waartussen geen kruisresistentie bestaat door middel van onafhankelijke resistentiemechanismen). Het niet meer kunnen behandelen van bacteriële infecties kan in de diergeneeskunde leiden tot therapiefalen, wat dan weer aanleiding geeft tot productieverlies,

verminderd dierenwelzijn of zelfs verhoogde sterfte bij de dieren. Dit is ook op economisch vlak geen gunstige ontwikkeling. Verder werd in enkele studies aangetoond dat multiresistente *E. coli*-kiemen (de zogenaamde ESBL's of *extended*

.....
**Minder antibiotica én
betere productieresultaten,
het is mogelijk!**
.....

spectrum beta-lactamase producerende kiemen) die bij kippen worden aangetroffen, ook op het vlees kunnen worden teruggevonden. Bij goed verhitten van het product levert dit geen gezondheidsrisico's op, maar als je geen goede keu-

kenhygiëne in acht neemt, kan het eten van met ESBL gecontamineerd voedsel leiden tot dragerschap van deze kiemen in de darmen. Verzwakte personen die door opname van voedsel gekoloniseerd geraken met ESBL, kunnen ernstige infecties oplopen.

De selectie voor antibioticumresistentie komt in hoge mate door het gebruik van antibiotica. Het verminderen van het antibioticumgebruik bij onze dieren zal zorgen voor een stabilisatie van de selectie van deze resistente kiemen. In Nederland, waar het totaal antibioticumgebruik in de veehouderij de afgelopen jaren sterk daalde (gemiddeld 57,7% over alle diersoorten tussen 2009 en 2013), ziet men zelfs al de eerste dalende lijnen in de grafieken die de aanwezigheid van resistente kiemen bij dieren meten! Het is dus noodzakelijk om samen te werken aan het behalen van een rationele reductie.

Project Red AB

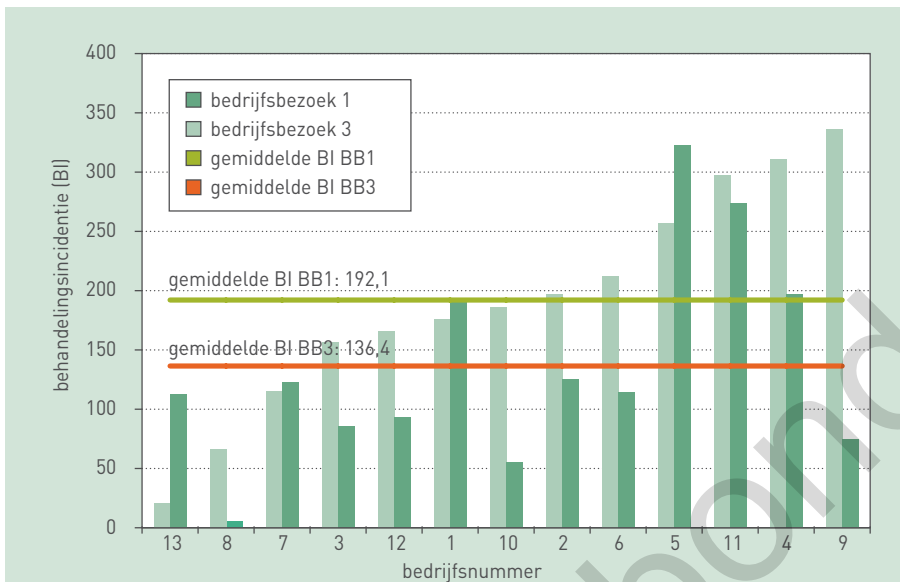
Het project Reductie Antibioticumgebruik, dat eind 2010 werd gestart in opdracht van Boerenbond, Belpork en Certus en werd uitgevoerd door de Universiteit Gent, sensibiliseerde Vlaamse varkens- en pluimveehouders rond het antibioticumgebruik bij hun dieren. Uiteindelijk doorliepen 61 varkenshouders en 13 pluimveehouders het volledige traject van het project. Wat hield dit traject in? De bedrijven werden eerst bezocht door een dierenarts van de Universiteit Gent. Tijdens dit bezoek werd het bedrijf geanalyseerd op het gebied van de productieresultaten, de bioveiligheidsstatus en het antibioticumgebruik. Een bedrijfsspecifiek rapport met aanbevelingen rond antibioticumgebruik, bioveiligheid en management werd vervolgens voorgelegd aan de veehouder, zijn bedrijfsdierenarts en eventuele overige adviseurs. Gezamenlijk werd een plan van aanpak gekozen dat de volgende 2 tot 3 ronden werd doorgevoerd. De bedrijven werden nadien opnieuw bezocht en op dezelfde manier geanalyseerd.

Wie nam er deel?

De 15 initieel deelnemende pluimveebedrijven – waarvan er dus 13 het volledige project doorliepen – lagen verspreid over Vlaanderen, waarbij de provincie Antwerpen de meeste (5) deelnemers leverde. 60% van de deelnemers deed mee aan het project, om zo meer inzicht

Een proper en vuil deel in de hygiënesluis, met onder meer bedrijfseigen schoeisel, is zeer belangrijk.

Figuur 1 Gebruik antimicrobiële middelen - Bron: UGent

Deelnemers van het project Red AB konden het antibioticumgebruik bij hun braadkippen met 29% reduceren door te werken aan de bioveiligheid en het management, zonder dat ze hiervan negatieve effecten ondervonden in hun technische resultaten.

te krijgen in het antibioticumgebruik op hun bedrijf en daarover ook extra advies te krijgen. Een derde van de deelnemers was zich ook al erg bewust van de problematiek omtrent antibioticumresistentie en gaf dit aan als belangrijke reden voor deelname.

Bioveiligheid en management

De Universiteit Gent ontwikkelde de online applicatie Biocheck (www.biocheck.ugent.be) waarmee je een score kan verkrijgen voor de mate waarin bioveiligheidsmaatregelen zijn toegepast op jouw veebedrijf. Door de deelnemende bedrijven door middel van dit systeem te analyseren en op basis hiervan gericht te adviseren, werd op dit vlak een duidelijke verbetering gerealiseerd. De externe bioveiligheid (het geheel van maatregelen om te voorkomen dat ziekteverwekkers het bedrijf binnenkomen) steeg met gemiddeld 5%, terwijl de interne bioveiligheid (maatregelen om ziekteversleep binnen het bedrijf tegen te gaan) met 4% toenam.

Maatregelen die vaak geadviseerd werden, waren het regelmatig reinigen en ontsmetten van de kadaverton of -plaats, een goede persoonlijke (hand)hygiëne en het (correct) gebruik van een hygiënesluis. Gebruik van bedrijfseigen laarzen en een overall voor alle bezoekers, inclusief de veehouder zelf, zijn een minimum. Ook tussen stallen moet je maatregelen

treffen door gebruik te maken van voetbaden en/of laarzenwassers om versleep van kiemen via de laarzen van de ene stal naar de andere te vermijden. Managementmaatregelen, een goed klimaat, een niet te hoge bezettingsdichtheid en regelmatige controle van de drinkwaterkwaliteit zijn ook van groot belang voor een goede productie. Indien er toch problemen opduiken of wanneer een ziekte uitbreekt, moet de bedrijfsdierenarts onderzoek doen naar de oorzaak ervan. Op basis van deze bevindingen kan dan een plan van aanpak worden opgemaakt. Inzet van antibiotica kan hierbij gebeuren op basis van deze diagnose en een gevoeligheidsbepaling, zodat het risico op resistentieselectie en -verspreiding wordt verlaagd.

Antibioticumgebruik vermindert met 29%

De gemiddelde behandelingsincidentie (BI = een waarde die aangeeft hoeveel dieren per 1000 dieren op je bedrijf er dagelijks één dagdosis antibiotica krijgen) daalde tussen het eerste bezoek en het bezoek nadat de gegeven adviezen opgevolgd werden gedurende een aantal ronden van 192 naar 136 (figuur 1). Dit betekent dat voordat de vleeskippenhouders aan de slag gingen met de maatregelen een gemiddelde vleeskip 8 dagen op zijn levensduur van 42 dagen behandeld werd met antibiotica en dat dit gereduceerd

werd naar 5,7 dagen; een reductie van 29% dus! Het meest gebruikte antibioticum (ongeveer 70% van het totale gebruik) is amoxicilline. Kritisch belangrijke antibiotica zoals enrofloxacin (de groep van de fluoroquinolones) droegen voor een kleine 4% bij aan het totale antibioticumgebruik. Zeer restrictief gebruik van

dit soort antibiotica is wenselijk, omdat deze antibiotica onze laatste redmiddelen vormen voor de behandeling van multiresistente bacteriële infecties bij mens en dier.

De productieresultaten op de deelnemende bedrijven hadden niet te lijden onder de gerealiseerde reductie, maar verbeter-

den zelfs in de periode van deelname aan dit project. Ondanks het feit dat de uitval in de eerste week gemiddeld licht steeg met 0,19% daalde de uitval gedurende de gehele ronde met 0,49%, waarmee de gestegen uitval in de eerste week dus weer ruimschoots werd gecompenseerd.

De groei bleef gelijk, maar de voederconversie daalde aanzienlijk, uiteindelijk leidend tot een stijging van 14 punten in het productiegetal.

Kortom, deze vleeskippenhouders hebben aangetoond dat, dankzij het optimaliseren van de bedrijfsvoering en het actief werken aan de bioveiligheid, een gevoelige reductie van het gebruik van antibiotica in onze vleeskippensector mogelijk is, met zelfs betere productieresultaten tot gevolg. ■

Bepaal zelf de bioveiligheidsstatus van je bedrijf via www.biocheck.ugent.be. De hoogte van het antibioticumgebruik op je bedrijf kan je berekenen via www.abcheck.ugent.be. Meer informatie over maatregelen die getroffen worden op het gebied van antibioticumgebruik bij dieren vind je op www.amcra.be.

TIPS VOOR EEN GOEDE BIOVEILIGHEID

Er is nog ruimte voor een verbetering van de bioveiligheid op je bedrijf en een reductie van het antibioticumgebruik. Let hierbij op volgende aandachtspunten.

- Een proper en vuil deel in de hygiënesluis;
- Wassen en desinfecteren van de handen voor het betreden van de stal;
- Bedrijfskledij en -schoeisel voor alle bezoekers en voor jezelf;
- Gebruik van (vers gevulde) desinfectiebaden voor de laarzen;
- Regelmatig onderzoek van de waterkwaliteit;
- Staalname en bacteriologisch onderzoek bij problemen;
- Antibioticumgebruik alleen na het stellen van een diagnose, en bij voorkeur een gevoeligheidsbepaling.

BERGAMO

Bovenaardse wintertarwe !

LCG 2014:

12.873 kg/ha*

= 105,7% **Nr. 1**

*gem. korrelobbrengst
Vlaams gewest

JORION PHILIP-SEEDS

STARTERSCURSUS LAND- EN TUINBOUW

Groene Kring biedt een waaier van algemene starterscursussen (type A) in dag- en avondformule aan.

- Antwerpen: Sint-Katelijne-Waver (29/9) en Geel (30/9)
- Limburg: Sint-Truiden (30/9)
- Oost-Vlaanderen: Eeklo (22/9), Ninove (23/9) en Oudenaarde (25/9)
- West-Vlaanderen: Poperinge (23/9), Oedelem (29/9) en Roeselare (1/10)

Voordelen: Geldig in het kader van VLIF-steun (installatieattest), bedrijfsbeheer en educatief verlof.

NCBL

Deze cursus wordt georganiseerd in samenwerking met NCBL. Met steun van de Vlaamse Overheid en de Europese Unie.

Diestsevest 32 bus 3b | 3000 Leuven
016 47 99 98 | info@groenekring.be
www.groenekring.be

Groene Kring
voor jonge land- en tuinbouwers